

LIGA ZA PREVENCIJU OVISNOSTI
Bana Jelačića 4, 21000 SPLIT, Hrvatska
tel 021 346-966
tel/faks 021 314 413
e-mail: liga-prev@st.hinet.hr
www.liga.hr

Godišnji izvještaj za 2007. godinu

Split, travanj 2008.

Uvod

Godina za nama je bila radna i obilovala je staro/novim idejama, a i izazovima. Liga je u 2006. godini dobrano zakoračila u drugo desetljeće kontinuiranog i uzlaznog djelovanja. LIGA je osnovana na inicijativu Poglavarstva Grada uz pomoć eminentnih stručnjaka i drugih zainteresiranih građana tog vremena kao osnivača pod imenom Liga za borbu protiv narkomanije. Počeli smo kao prva prva udruga na ovom području i šire koja se počela baviti problemom ovisnosti. Zahvaljujući našem pionirskom radu, samostalno i u suradnji sa drugim udrugama i institucijama u gradu, LIGA je utjecala na smanjenje broja ovisnika/ca u Splitu, koji je devedestih godina bio etiketiran kao "grad slučaj". Službeni podaci ukazuju na trend smanjenja stope liječenih ovisnika u Splitsko-dalmatinskoj županiji, u posljednjih tri-četiri godine.

U sklopu pripreme Hrvatske za Evropske integracije, Liga je zajedno sa mrežom udruga koje se bave ovisnosti i čiji je bila začetnik, pridonijela izradi nove Nacionalna strategija o suzbijanju opojnih droga koja, zajedno sa drugim strategijskim dokumentima koje donose nadležna ministarstva i tijela Republike Hrvatske, bitno određuju rad LIGE u narednom periodu.

LIGA je razvila raznovrsne programe koji se primarno bave prevencijom svih oblika ovisnosti kroz rad sa roditeljima, učiteljima i mladima, kao i sa širom javnosti. Posebna oblast našeg djelovanja je rad u lokalnoj zajednici, sa različitim dionicima, kao pristupu koji je pokazao najveće rezultate u programima prevencije.

Povećan obim poslova i aktivnosti je utjecao na povećanje finansijskih sredstava LIGE, tako da je tijekom 2006. godine LIGA raspolagala sa za trećinu većim proračunom nego li u je to bilo u 2005 godini kada je proračun porastao za polovinu sredstava od prethodnih godina. Paralelno sa širenjem programa LIGA je i organizaciono rasla, tako da je prethodnu godinu završila sa dvije zaposlene osobe, i sa planom zapošljavanja još jedne osobe Liga je i taj plan premašila pa je 2006 godine Liga imala četiri zaposlene osobe. Unutarnja preraspodjela aktivnosti traži i drugačiji izvršni i nadzorni djelokrug, pa su vezano uz tu problematiku još 2005, poduzete sve predradnje i, uz podršku AEDA, započet je proces izgradnje kapaciteta udruge. U okviru ovog procesa, LIGA je izradila svoj Strateški plan za 2006- 2009 godinu, a ujedno po Strateškom Planu uspostavlja sustave, pravila i procedure koje će omogućiti da LIGA dugoročno i nesmetano orovodi svoje aktivnosti i da ima stabilne izvore financiranja. Shodno raznovrsnosti programa koji se bave prevencijom svih vrsta ovisnosti LIGA je promijenila dosadašnji naziv Lige za borbu protiv narkomanije u LIGU ZA PREVENCIJU OVISNOSTI. Kao dio procesa izgradnje kapaciteta, LIGA se uključila u proces SOKNO - sustav kvalitete za neprofitne organizacije, koja je omogućila da LIGA postepeno razvija oblasti svoga djelovanja prema razinama koje ovaj sustav predviđa. Promjene koje su napravljene u Ligi odnose se na strogo odvajanje izvršnih i upravnih ovlasti obzirom na osobe i funkcije koje obnašaju unutar LIGE.

U zaposleno osoblje Liga je još u 2006. uključila i osigurala sredstva za finansijsko-administrativnu tajnicu. Kako se širi broj zaposlenica potrebno je predvidjeti i procedure za unutarnju organizaciju udruge (opise radnih mjesta, pravilnik poslovanja).

Liga je tijekom 2007, napravila velike promjene u skladu s novim okolnostima koje utječu na većinu aspekata našeg rada. To se odnosi na: promjene u okruženju, kako na nacionalnom tako i na lokalnom planu, povećani broj korisnika/ca, veći broj suradnika/ca, širenje partnerstva s institucijama, strategiju prikupljanja sredstava, procedure i ovlasti u strukturama (tijelima) Lige, širenje aktivnosti posebno aktivnosti s mladima i učiteljima i njihovo usklađivanje u skladu s misijom Lige. Mi smatramo da LIGA ima kapacitet, iskustvo i posvećenost svoga upravljačkog i rukovodećeg osoblja, kao i podršku velikog broja volontera, koji će zajedničkim snagama omogućiti da LIGA uspješno prebrodi naredni period.

Predsjednica LIGE

Ignja Gizdić Brajević

Izvršna direktorica Lige

Esmeralda Sunko

Split, studeni 2007. godine

O LIGI

Liga za prevenciju ovisnosti je sljedbenica imena Lige za borbu protiv narkomanije osnovane u Splitu 1995. godine, na inicijativu Poglavarstva Grada uz pomoć eminentnih stručnjaka tog vremena i drugih građana kao osnivača. LIGA je bila prva udruga na ovom području i šire koja se počela baviti problemom ovisnosti. Odmah se pristupilo izradi i realizaciji projekata na području prevencije, te se sistematski ušlo u sustav sa programom "Droga-opća opasnost" kojim su obuhvaćene sve škole na području grada Splita i šire.

Naš rad se temelji na uvjerenju da je Liga organizacija koja njeguje politiku jednakih mogućnosti, solidarnost i jednako je otvorena za sve korisnike pružajući usluge u atmosferi povjerenja, iskrenosti i uvažavanja. U stručnom radu njegujemo humani pristup temeljen na dragovoljnosti, empatiji i suradnji. Transparentnim djelovanjem Liga omogućava širem broju građana da pristupe Ligi kao korisnici ili aktivni podržavatelji.

Ligina misija je da **STRUČNIM RADOM PODSTIČE AKTIVNO SUDJELOVANJE GRAĐANA I INSTITUCIJA U PREVENCIJI SVIH OBLIKA OVISNOSTI U ŠIROJ ZAJEDNICI.**

Od osnutka do danas, (punih 11 godina) LIGA je utjecala na smanjenje broja ovisnika/ca u Splitsko-dalmatinskoj županiji, koji je krajem devedestih godina bio etiketiran kao "grad slučaj". Zvanični podaci ukazuju na trend smanjenja stope liječenih ovisnika u Splitsko-dalmatinskoj županiji.

Savjetovalište za ovisnike i povremene konzumente opojnih droga je osnovano u Ligi 1995.god. Pored savjetodavnih usluga, provodi se i terapijski rad na koji smo posebno ponosni. Naime, korištenjem terapijskih tehnika NLP-neurolingvističko programiranje i realitetna terapija, utjecali smo da se preko 60% ovisnika i povremenih konzumenata ne vrati na ovisničke oblike ponašanja, niti iz drugih udruga i terapijskih zajednica imamo povratne informacije da su išli u regresivne oblike ponašanja. Savjetovalište je tijekom vremena preraslo u savjetodavni centar za sve one koji se usvom radu susreću sa problemima ovisnosti, a u posljednjih nekoliko godina je proširilo aktivnosti uključivanjem roditelja – volontera u pružanje savjetodavnih usluga. Tako je osnovano Savjetovalište roditelji za roditelje;

Kroz predavanja, radionice i savjetovanja LIGA je direktno obuhvatila preko 22.000 roditelja, učitelja, učenika/ca, i stručnih suradnika odgojno-obrazovnih institucija u gradu Splitu. Kroz kreativne radionice smo radili sa 650 mladih koji su na krativan i slobodnim načinom izabranim temama educirali i samo bili educirani u stjecanju scijalnih vještina, komunikaciji, stvaranju kvalitetnih odnosa, odgovornosti.. Naši edukativni programi pokrivaju teme koje imaju za cilj upoznavanje korisnika s uzricma uzimanja psihoaktivnih tvari, utjecaju psihoaktivnih tvari na orhganizam, utjecaju droga u prometu, zanjima i vještinama o ulozi, sadržajima i tehnikama rada u školskim preventivnim programima, komorbiditetima,(PTSP i ovoisnost, zlostavljanje i zanemarivanje i ovisnost) žene i ovisnost, trendovi konzumiranja droga među mladima i trendovi zlouporabe opojnih droga, strategija suzbijanja zlouporabe opojnih droga i pdgvpri društva na sverastući problem ovisnosti, novi pristupi rehabilitacije u zatvorskom sustavu,. Istovremeno, sa našim korisnicima radimo na podizanju njihovog samopouzdanja, osobnim promjenama, utjecaj na promjenu vrijednosti i uvjerenja, ponašanja, nošenja s izabranim odgovornim ulogama, bolje povezivanje i suradnja svih institucija i subjekata uključenih u borbu protiv ovisnosti na nacionalnoj i lokalnoj razini.bolje razumijevanje trendova zlouporabe droga među mladima, razvijanje novih pristupa prevenciji.

Liga je prepoznata kao pokretač aktivnosti i kao okupljač udruga. Tiskala je u dva navrata 1999. i 2001. informacijski letak sa adresama svih udruga na području grada Splita, koje se bave psihosocijalnom pomoći te je bila organizator akcija Liga i udruge grada Splita, povodom mjeseca borbe protiv ovisnosti tijekom 1998., 1999., 2000. i 2001. godine. Ujedno, Liga je pružila podršku brojnim udrugama pri osnivanju, a neke od njih i danas uspješno djeluju: Udruga MoST, Help, Novi Život, Domine iz Splita, Život Vita iz Vela Luke, Zlatni zmaj iz Dubrovnika, Budi svoj iz Supetra na Braču. LIGA je bila jedna od osnivačica neformalne mreže udruga grada Splita o ovisnosti i kao i

Foruma udruga splitsko-dalmatinske županije; Uspostavila je uspješnu suradnju sa 50 udruga u gradu i u regiji, kao i sa institucijama koje podržavaju rad LIGE

Veliki doprinos Lige je svakako senzibiliziranje šire javnosti za probleme ovisnosti kroz sredstva javnog priopćavanja, zatim utjecaj na donosiocce odluka u kreiranju javne politike za suzbijanje zlouporabe droga. U tom kontekstu imamo kontinuiranu suradnju s medijima u cilju aktualizacije problema bolesti ovisnosti sa preko 220 nastupa u medijima.

Liga je u 2007. godini nastavila svoju izdavačku djelatnost. Tiskala je dobro opremljene letke "Avanturizam roditeljstva", i "Ligin program". Ove 2007. godine je tiskala je dvije nove brošure "Bumerang odgoja, i brošuricu zajedno sa Udrugom dragovoljaca HRM-a namijenjenu "Roditeljima različite djece." Kroz svoju izdavačku djelatnost, LIGA je u ovoj godini doprla do cca 30.000 osoba kojima su približena rješenja u kvaliteti i kompetenciji roditeljskih i učiteljskih odnosa.

PROGRAMI LIGE OSTVARENI U 2007.

1. SAVJETOVALIŠTE LIGE ZA BORBUTIV NARKOMANIJE

Savjetovanište djeluje kontinuirano od osnutka udruge do danas. Korisnici/e savjetovaništa su djeca, mladi, roditelji, stručnjaci koji se susreću s problemima uzimanja psihoaktivnih tvari. Aktivnosti su provodene s ciljem promicanja zaštitnog faktora obitelji u prevenciji ovisnosti mladih razvijanjem kvalitete odnosa mladih i roditelja. Aktivnosti su provodene kroz rad Savjetovaništa; predavanjima za roditelje; razvojem znanja i vještina roditelja potrebnih za kvalitetnu obiteljsku interakciju i efikasnije postizanje odgojnih ciljeva. Od ove godine bilježimo pojačani aktivitet stručnih djelatnika iz škola kao korisnika Liginog savjetovaništa.

1.1. Savjetovanište u prostorijama LIGE

Savjetovanište svakodnevno radi u vremenu od 8 -12 sati. U 2007 godini Savjetovaništu se za pomoć obratilo 180 osoba što je za četvrtinu više nego prethodne godine. Korisnici su uglavnom zabrinutih roditelja točnije njih 120 – uglavnom majki, 20 osoba mlađih od 27 godina (8 ženskih i šesnaest muških osoba) i dvanaest osoba (konzumenti i ovisnici) u dobi od 27-35 godina (6 ženskih i šest muških osoba) i deset stručnih suradnika iz osnovnih i srednjih škola , osam djece s problemima ADHD-a i pomoći u učenju i njihovim obiteljima. Četiri osobe su uključene u individualni psihoterapijsko-savjetodavni rad s kojima se radi na principima NLP-a. Rad se održavao u dvanaest seansi, ali su svi tražili daljnju podršku savjetovaništa. Naša je procjena da se 50% građana koji su se nama obratili za pomoć, pronašlo djelomična ili potpuna rješenja. Osobe koje su uključene u savjetodavni kontinuirani rad Liginog savjetovaništa i koriste savjetodavne i psihoterapijske aktivnosti Lige u 80% slučajeva, ne traže pomoć na drugim mjestima, već su zadovoljni Liginim ualugama. Projekt Savjetovaništa vodile su Esmeralda Sunko i Vesna Matijaš Rakonjac, Silvana Nikolić Perasović.

Savjetovanište je pružalo i pomoć putem telefona.

Telefonski rad savjetovaništa po mjesecima prikazan je tablicom.

mjesec	RODITELJI	DJECA/MLADI	STRUČNI SURADNICI	OSTALI	RAZGOVORI Trajanje/br.osoba
I					<i>nema podataka</i>
II	14	12	35	10	<i>nema podataka</i>
III	27	16	41	20	<i>nema podataka</i>
IV	21	6	18	13	<i>nema podataka</i>
V	27	11	37	24	8
VI	26	12	23	29	0
VII	20	12	17	21	0
VIII	17	5	2	2	0
IX	29	13	38	12	5
X	16	7	18	8	3
XI	15	11	31	15	6
XII	26	14	9	18	5
total	238	119	269	172	27
				total	825

Kao što je vidljivo iz tablice pružena su 825 telefonska savjetovanja i to većinom stručnim suradnicima i roditeljima. Ova impozantna brojka je sigurno još veća jer u siječnju nismo još uveli praksu praćenja telefonskih savjetovanja.

Rad u Savjetovalištu Lige financirano je od strane više donatora. Poglavarstva grada Splita – služba za prevenciju ovisnosti, Ministarstvo obitelji branitelja i međugeneracijske solidarnosti i iz Ministarstva znanosti, prosvjete i športa s udjelom u trima različitim projektima. Ligino savjetovalište, Savjetovalište i Rizicima Splita, RAST. Provedbu projekta s ciljem prevencije i tretman poremećaja u ponašanju s naglaskom na eksperimentiranje sredstvima ovisnosti u Splitsko-dalmatinskoj županiji vodile su Vesna Matijaš Rakonjac i Esmeralda Sunko od V. – XII. 2007.

Educiranje o širokom spektru trajnih posljedica konzumiranja sredstava ovisnosti provodilo se na predavanja za roditelje, te individualnim i skupnim radom u Savjetovalištu, te individualnim i skupnim radom u Savjetovalištu. U radu savjetovališta organiziran je savjetodavni rad stručnih suradnica uz volonterski rad članica udruge. Savjetodavni tretmani provedeni su uz maksimalnu individualizaciju svakog korisnika/korisnice.

Rad u savjetovalištu je tijekom 2007. godine bio superviziran od dvije vanjske supervizorice je Gabriele Muller, iz Hamburga- terapeutkinja, pedagoginja i održala je Božena Galoić Cigit, iz Zagreba KB «Sestre Milosrdnice – terapeutkinja, defektologinja.

Liga je u cilju podizanja kvalitete usluga, supervizijom i evaluacijom savjetodavnog Liginog tima, povećala i kapacitete rada savjetovališta. Jednodnevnu supervizijsku radionicu s temom po izboru tima «Transfer i kontratransfer, osjećaji u savjetodavnom radu s klijentima/klijenticama» održala je Gabriele Muller, iz Hamburga- terapeutkinja, pedagoginja.

Supervizijsko – edukacijsku radionicu «Pristup djeci u radioničkom radu – informiranje i interaktivan pristup» 15. 09. 2007. održala je Božena Galoić Cigit, iz Zagreba KB «Sestre Milosrdnice – terapeutkinja, defektologinja.

1.2. Grupa Samopomoći

Jedna od aktivnosti je bilo i organiziranje grupa samopomoći za grupu do 10 korisnika/ca. Grupa je bila poluotvorenog tipa i sastala se 25 puta 10 mjeseci u 2007. godini. Sastanci grupe su bili u trajanju od 3 sata svaki. Osnivanje grupe su potaknuli korisnici našeg Savjetovališta koji su imali potrebe za grupnim radom. Dio korisnika/ca nam je upućen iz Udruge dragovoljaca hrvatske ratne mornarice iz Splita s kojom surađujemo, a dio se javio kroz individualan rad s korisnicama u Liginom Savjetovalištu.

Osnovna ideja okupljanja je bila rad sa korisnicima koji imaju problem ovisnosti i/ili PTSP osobno ili neki od članova njihove obitelji. Grupa je okupljena s ciljem da u toku 10 mjeseci samoaktiviranjem rješavaju problem iz vlastitog života kojeg oni osobno žele riješiti.

Educiranje o širokom spektru trajnih posljedica konzumiranja sredstava ovisnosti provodilo se na i skupnim radom u Savjetovalištu

Grupu samopomoći su vodile Esmeralda Sunko i Vesna Matijaš Rakonjac.

Savjetovalište je financirano sredstvima Poglavarstvo grada Splita – služba za suzbijanje bolesti ovisnosti, Ministarstvo obitelji branitelja i generacijske solidarnosti iz sredstava dijela prihoda od igara na sreću za 2007. godinu, Ministarstva znanosti prosvjete i športa i na volonterskoj osnovi. Program Savjetovališta vodi Esmeralda Sunko.

2. PROGRAM ZA RODITELJE

U ovaj program se uključeni i djelatnici škola i na temelju dosadašnjih iskustava imamo relevantne podatke koji pokazuju značajan doprinos razvijanju suradnje škole i obitelji u preventivnom djelovanju jer učiteljice stečena znanja i vještine primjenjuju u razredu, kako sa učenicima tako i sa roditeljima. Sudionicama je tijekom ciklusa ponuđena dodatna literatura iz Liginog biblioteke. Obzirom da se kroz sadržaje radionica radi na znanjima, vještinama i stavovima koje primjenjujemo u odgoju i obiteljskoj interakciji, na taj način smo ponudili roditeljima mogućnost intenzivnijeg proučavanja ponuđenih tema između susreta na radionicama

2.1. Avanturizam roditeljstva

«Avanturizam roditeljstva» je Ligin višegodišnji program koji se kontinuirano provodi već devet godina. Cilj je educiranje roditelja o uzrocima i posljedicama nesređenih i nedjelotvornih odnosa unutar obitelji, te djelovanje nesređenih odnosa na djecu i upute za preventivno djelovanje rizičnih oblika ponašanja. .

Održavanjem predavanja za roditelje u Splitu i zabačenijim dijelovima SD županije i područjima od posebne državne skrbi-otocima, manjim urbanim sredinama i perifernim jedinicama lokalne zajednice grada Splita, osim informacija roditeljima se pruža i mogućnost grupnog savjetovanja, pa su ove aktivnosti usko povezane sa savjetodavničarstvom. Teme su povezane s revitalizacijom obitelji i važnosti provođenja kvalitetnog života obitelji tj. njenih članova. U provođenju aktivnosti surađivali smo s institucijama i jedinicama lokalne samouprave koji su osigurali dio predviđenih resursa – prostornih za provođenje aktivnosti. Tiskali smo letak za roditelje i mlade u svrhu u jačanju zaštitne uloge obitelji i s preporukama kako graditi dobar odnos s djecom.

Rezultati ovog projekta odnosili bi se na senzibiliziranje građanstva o mogućnostima i potrebama kontinuiranog rada na kvaliteti obiteljskog života odnosno njenih članova. i edukaciji i informiranju o ciljevima i provedbi Nacionalne obiteljske politike, informiranje javnosti putem medija i letaka o aktivnostima koje nevladine udruge pružaju građanima u lokalnoj zajednici, njihovo osnivanje obzirom na specifične potrebe upravo te lokalne zajednice, u cilju osnaživanja obiteljskih vrijednost

Ove godine smo program Avanturizam roditeljstva provodili kroz projekte: «Avanturizam roditeljstva» - podržan od Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, «Afirmiranje obiteljskih vrijednosti» – podržano od Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, «Skok» podržan od Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva, «Skupa» - podržan od Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi,.

Prikaz predavanja za roditelje u 2008. godini

br.	škola	predavač	tema	datum	broj korisnika	Naziv projekta
1	Ogi – Drniš,	Esmeralda Sunko	Potrebe mladih u 21.stoljeću	21.11.2007	22	Afirmiranje obiteljskih vrijednosti (AFO)
2.	OŠ Hvar,	Esmeralda Sunko	Granice u odgoju	9.12.2007	24	AFO
3	OŠ Hvar,	Esmeralda Sunko		9.12.2007.	18	AFO
4	OŠ Hvar,	Vesna Matijaš Rakonjac	Odnos roditelj djeteta- rizična ponašanja mladih	9. 12. 2007	20	AFO
5	OŠ Sućidar	Vesna Matijaš Rakonjac	Rizična ponašanja mladih	15. 12. 2007	15	AFO
6	OŠ Brda	Ružica Omahen	Skrbne navike	10.12.2007.	22	AFO
7	Brda	Nives Urlić	Kvalitetni odnosi u obitelji	22.11. 2007	20	AFO
8	Srednje tehnička prometna škola u Splitu,	Anita Čudina	Uzroci uzimanja psihoaktivnih tvari		20	AFO
9	Knez Mislav-Kaštel Sućurac	Esmeralda Sunko	Rizična ponašanja		16	AFO
10	Osnovna škola	Silvana Nikolić			80	SKOK

	Strožanac	Perasović				
11	Osnovna škola Strožanac	Mirjana Nazor	Granice u odgoju		40	SKOK
12	Kaštel Stari	Mirjana Nazor	Granice u odgoju		20	AFO
13	OŠ Stobreč	Ružica Omahen	Biti dobar roditelj?!	27.03.	16	SKOK
14.	OŠ Stobreč	Ines Ivanovski	Samopouzdanje i roditeljski stilovi odgoja	02.05.	25	SKOK
15	OŠ Stobreč	Ružica Omahen	Kada nas dijete zabrinjava	31.05.	31	SKOK
16	OŠ Stobreč	Nives Urlić	Odgovorno roditeljstvo	31.05.	19	SKOK
17	OŠ Stobreč	Ines Ivanovski	Samopouzdanje i roditeljski stilovi odgoja	10.05.	13	SKOK
18	OŠ Stobreč	Ružica Omahen	Biti dobar roditelj?!	26.03.	22	SKOK
19	OŠ Stobreč	Nives Urlić	Prevenција asocijalnih ponašanja mladih	22.03.	30	SKOK
20.	OŠ Stobreč	Nives Urlić	Prevenenciја asocijalnih ponašanja mladih	29.03.	20	SKOK
21.	OŠ Stobreč	Nives Urlić	Odgovorno roditeljstvo	20.11.	20	SKOK
22.	OŠ Stobreč	Ines Ivanovski	Granice u odgoju	21.11.	12	SKOK
23.	OŠ Stobreč	Ines Ivanovski	Granice u odgoju	21.11.	15	SKOK
24.	OŠ Stobreč	Nives Urlić	Jeste li zadovoljni odnosom sa svojim djetetom	13.11.	27	SKOK
25.	OŠ Stobreč	Ružica Omahen	Fiziološki i patološki obrasci ponašanja djece u dobi od 7-14 godina	22.11.	10	SKOK
26.	OŠ Stobreč	Ružica Omahen	Fiziološki i patološki obrasci ponašanja djece u dobi od 7-14 godina	22.11.	15	SKOK
27.	OŠ Stobreč	Ružica Omahen	Rizična ponašanja mladih/odnos roditelj-dijete	03.12.	36	SKOK
28.	OŠ Stobreč	Nives Urlić	Jeste li zadovoljni odnosom sa	13.11.	12	SKOK

			svojim djetetom			
29.	OŠ Vis	Silvana Nikolić Perasović	Uloga obitelji u prevenciji ovisnosti – važnost razgovora	03.10.2007.	18	SKUPA
30.	OŠ Vis	Esmeralda Sunko	Granice u odgoju	03.10.2007.	31	SKUPA
31	Oš Sučidar /7razredi	Esmeralda Sunko	Nasilje u obitelji- rizično ponašanje za ovisnosti	30.01.2007.	25	SAVJETOVALIŠTE
32	Oš Sučidar /7razredi	Silvana Nikolić Perasović	Alkoholizam i mladi	28.03. 2007.	23	SAVJETOVALIŠTE
33.	Srednja Turističko ugostiteljska škola	Esmeralda Sunko	Pušenje i alkoholizam	8.02 2008.	60	SAVJETOVALIŠTE
34	HVAR	Esmeralda Sunko	Potrebe mladih u 21 stoljeću		24	Avanturizam roditeljstva
35.	HVAR	Vesna Matijaš Rakonjac	Alkohol i Mediji		34	Avanturizam roditeljstva
36	STROŽANAC	Silvana Nikolić Perasović				AVANTURIZAM RODITELJSTVA
37	STROŽANAC	Mirjana Nazor				AVANTURIZAM RODITELJSTVA
38	STROŽANAC	Esmeralda Sunko	ADHD- osnovna znanja			AVANTURIZAM RODITELJSTVA

2.2. Školaroditeljstva

se kontinuirano u Ligi provodi od 2001. godine. Cilje Liginе škole roditeljstva je unaprijeđena kvalitete života u lokalnoj zajednici smanjenjem incidencije svih bolesti ovisnosti , dok su specifični ciljevi poboljšana kvalitete uzajamnih odnosa djece i roditelja kao prevencija uzimanju psihoaktivnih tvari i razvoj suradnje škole i obitelji u preventivnom djelovanju.

2.2.1.Tijekom 2007. godine Škola roditeljstva I stupanj se provodila u okviru projekata «Skok» podržanog od Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva u partnerstvu sa OŠ «Stobreč» i u okviru projekta «Avanturizam roditeljstva» podržanog od Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa u partnerstvu sa OŠ «Strožanac» u općini Podstrana. Korisnici/ce projektnih aktivnosti su roditelji i učiteljice, nastavnici/e osnovne škole „Strožanac“. U pripremnoj fazi održan je niz roditeljskih sastanaka od u svrhu informiranja roditelja OŠ i okupljena grupa od 22 korisnice/korisnika za «Školu roditeljstva». Radionička grupa su roditelji koji prvi put pohađaju radionice (30 sati edukacije). Uključili su se roditelji koji su suočeni sa poteškoćama u odgoju i potražili stručnu pomoć u školskim službama, zatim roditelji koji su osvijestili zahtijevnost svoje uloge i spremni su na rad i učenje te su se prijavili u edukaciju nakon što su se putem roditeljskih sastanaka i letka upoznali sa ciljevima i metodama rada na radionicama. Dobna struktura je od 30-55 godina, a obrazovnu strukturu grupe je heterogena. Većina grupe su majke, bila su prisutna i tri oca i jedan roditeljski par.

Na početku ciklusa radionica interes za radionice pokazao je veći broj roditelja, 25 ih se prijavilo na radionice, 22 je sudjelovalo na radionicama i 14 njih je završilo ciklus sa 70% učešća na svim radionicama.

Motivi njihovog sudjelovanja su bili – izvadak iz prijavnica za sudjelovanje u ciklusu radionica za roditelje: edukacija, poboljšanje komunikacije u svakodnevnom odnosu s djecom u odgoju; pomoć; upoznavanje sa problemima ovisnosti;samoprocjena – postupamo li ispravno; „Kako potencijalne

(nadolazeće) probleme što bolje riješiti"; Imam četvero djece i treba mi pomoć u tome. Mislim da će mi to olakšati njihov odgoj."; "sve veća raširenost ovisnosti kod djece, želja da budem dobar roditelj i pomognem svojoj djetetu za što kvalitetnijim odgojem djece. Na vrijeme uvidjeti moj pogrešan pristup djeci i eventualnim problemima. Mislim da svaki slični seminar mi može pomoći da budem još bolji roditelj"; „Moje dijete za kojega želim sve najbolje u budućnosti“; „Moja djevojčica od 12 godina prijavila me za školu“; „lakše praćenja odrastanja i odgoja s obzirom na moju dob /umirovljenica/“; „iti bolji roditelj i suradnik u nastavi (učiteljica), biti spremna suočiti se s problemom i znati pronaći pravi put i izlaz iz datih situacija“; „Budući da imam dijete koje je u pubertetskom razdoblju želim saznati više o konzumaciji alkohola, droga, cigareta i kako se postaviti prema problemu . (Majka troje djece 13, 8 i 2 godine)“; „Zbog djece svoje a i zbog djece mojih prijatelja i poznanika.“ (otac 16 i 12 dječaka); „Moj Toma je živo hiperaktivno dijete. Nekad ne znam kako bi se postavila prema njemu, a

br.	Tema radionice	Datum održavanja	Broj sudionika/ka	ŠKOLA	IME PROJEKTA	DONATOR
1	Uvod,...	10.II. 2007.	18	STROŽANAC	AVANTURIZAM RODITELJSTVA	MZOŠ
2	Teorijski okvir	24.II. 2007.	18	STROŽANAC	AVANTURIZAM RODITELJSTVA	MZOŠ
3	Znam što želim	10. III. 2007.	10	STROŽANAC	AVANTURIZAM RODITELJSTVA	MZOŠ
4	7 skrbnih navika	24. III. 2007.	13	STROŽANAC	AVANTURIZAM RODITELJSTVA	MZOŠ
5	Donošenje odluka	26. IV. 2007.	7	STROŽANAC	AVANTURIZAM RODITELJSTVA	MZOŠ
6	Komunikacijske vještine	5. V. 2007.	10	STROŽANAC	AVANTURIZAM RODITELJSTVA	MZOŠ
7	Oblici i metode rada	23.1.2007	18	STOBREČ	SKOK	NAC. ZAKLADA
8	Što želim	6.02 2007	15	STOBREČ	SKOK	NAC. ZAKLADA
9	moje želje i potrebe	20.2.2007	16	STOBREČ	SKOK	NAC. ZAKLADA
10	Rapport,	6.03.2007	15	STOBREČ	SKOK	NAC. ZAKLADA
11	Kalibriranje	20.03,2007	15	STOBREČ	SKOK	NAC. ZAKLADA
12	Prezentacijski sustavi	3.04.2007.	18	STOBREČ	SKOK	NAC. ZAKLADA
13	Granice u odgoju	17.04.2007	20	STOBREČ	SKOK	NAC. ZAKLADA
14	Karpmanov trokut	8.04.2007.	18	STOBREČ	SKOK	NAC. ZAKLADA
15	prevencija asocijalnih ponašanja	15.04,2007,	19	STOBREČ	SKOK	NAC. ZAKLADA
16	Smrtne navike i odgoju	15.05.2007	15	STOBREČ	SKOK	NAC. ZAKLADA
17	JA/TI poruke	29.05.2007.	12	STOBREČ	SKOK	NAC. ZAKLADA
18	Krativnim aktivnostima u odgoju- KAKO	12.06.2007.	12	STOBREČ	SKOK	NAC. ZAKLADA
19.						
						11

mislim da mi ova radionica može samo pomoći.

Završna evaluacijska radionica s podjelom certifikata za sve sudionike koji su bile na više od trećine ponuđenih sadržaja održana je 19. VI. 2007. Od prijavljenih roditelja prema anketama i evaluacijskim listićima ocjena uspješnosti provedenih radionica je 4,8. Evaluacije su pokazale da roditelji i nastavnici škola žele nastavak ovih aktivnosti i da su provedene aktivnosti ostvarile cilj.

i za Učiteljsko vijeće predavanje je održala E. Sunko.

Na predavanjima za roditelje bilo je prisutno oko 80 roditelja, na predavanju za Vijeće roditelja bilo je 40 roditelja i na predavanjima za Učiteljska vijeća odaziv od 60 učiteljica i nastavnika/ca. Ukupno 3 organizirana predavanja oko 180 korisnika/ca.

Tijekom provedbe projekta ostvarena je produktivna suradnja sa školom i kontakti sa općinom Podstrana u prevenciji ovisnosti. Projekt je vodila Vesna Matijaš Rakonjac, a provodio se od siječnja do kolovoza 2007. godine.

Projekt «Skok» partnerstvu s OŠ Stobreč održan je ciklus od 12 radionica «Škole roditeljstva» 1. stupnja vodila je mr.sc. Esmeralda Sunko. Teme radionica su: Oblici i metode rada, Što želim ili moje želje i potrebe, Rapport, Što želim ili moje želje i potrebe, Osjetilna izoštrenost-kalibriranje, Prezentacijski sustavi, Granice u odgoju – Karpmanov trokut, Prevencija asocijalnih ponašanja, „Smrtne“ navike u odgoju, KAKO u odgoju?, Ti/Ja poruke i Poslušnost. Ciklusu od 12 radionica za roditelje «Škola roditeljstva» pristupilo je 22 roditelja. Sukladno očekivanjima i dosadašnjem iskustvu u radu, tijekom provedbe grupa se osipala tako da je potvrde o sudjelovanju dobilo 12 sudionika. Grupu su, kao i do sada, uglavnom popunile majke, uz podršku dvojice očeva. Na kraju ciklusa sudionici su putem pismenog upitnika za ocjenu uspješnosti radionica dali povratnu informaciju o njihovom zadovoljstvu provedenim radionicama, načinu rada voditeljice, ostvarenim ciljevima, temama koje će najviše doprinijeti u izgradnji njihovog odnosa s djecom i sl. Zadovoljstvo provedenim radionicama ocjenjuju odličnom ili vrlo dobrom ocjenom. Većina sudionika smatra da im je ciklus radionica pružio jako puno ili dosta novih znanja i vještina koje mogu primjenjivati u svakodnevnom životu. Sudionici su visoko vrednovali rad voditeljice radionica, kao i mogućnost za razmjenu ideja i iskustava tijekom radionice. Kao sugestiju i prijedlog organizatoru predlažu bolju reklamu kako bi se što više roditelja uključilo. I ova sugestija govori u prilog zadovoljstvu roditelja i ispunjenim očekivanjima. Na skali od 1-10 sudionice su ocijenile radionice od 8-10. Ostala pitanja postavljena su u otvorenom formatu, a vrednovala su sadržaj radionice, pristup i primijenjene metode, rad voditelja i organizaciju radionica. Sudionici su visoko vrednovali rad voditeljice radionica, kao i mogućnost za razmjenu ideja i iskustava tijekom radionice. Kao sugestiju i prijedlog organizatoru predlažu bolju reklamu kako bi se što više roditelja uključilo. I ova sugestija govori u prilog zadovoljstvu roditelja i ispunjenim očekivanjima. Tijekom radionica korištene su različite metode primjenjive u interaktivnom grupnom radu, sa ciljem poticanja roditelja na samouvid vlastitih djelotvornih i nedjelotvornih ponašanja u odgoju.

2.2.2. Ciklus radionica 2. stupnja okupio je grupu roditelja koji su već završili ciklus radionica 1. stupnja, a iskazali su želju za daljnjim usavršavanjem. Voditeljica radionica je bio prof. DALMA LUKETIN. koja se već petu godinu organizira za skupinu od 20 roditelja. Program je pokrenut na traženje roditelja i zbog zainteresiranosti korisnika/ca, oformljena je nova grupa polaznika/ca za I stupanj Komunikacijskih vještina NLP. Voditeljica radionica je prof. psih. Dalma Luketin vanjska suradnica Lige. U 2007. godini je održano 6 radionica za roditelje, financiranih iz sredstava Grada Splita – Upravnog odjela za socijalnu skrb i zdravstvenu zaštitu u okviru projekta «OKO-Odgovorna Konceptija Odgoja». Voditeljica projekta je Silvana Nikolić Perasović. Na kraju ciklusa sudionici su davali povratne informacije o kvaliteti provedenih radionica, njihovom sadržaju i načinu rada, te iskustvima i novostečenim znanjima i vještinama koje mogu primjenjivati.

Na temelju prikupljenih povratnih informacija sudionici su u daljnje Liginе aktivnosti uključeni u različitim oblicima: kao korisnici, kao edukatori i pomagači, ali i kao promicatelji Liginih aktivnosti u svojim radnim sredinama (škole i mediji). Provedbom ovih aktivnosti postigli smo slijedeće rezultate:

- poučavanje spoznajama, vještinama i kreativnim poticajnim sadržajima kroz koje korisnici mogu razviti svoje potencijale, povećati razinu kompetencije, naučiti svoja asertivna prava, dobiti podršku i pomoć, osnažiti.
- usvajanje načela stvarne suradnje različitih ljudi u zajednicama, stvaranje socijalne klime jednake vrijednosti svakog čovjeka bez obzira na razlike, razvijanje osjećaja vlastite vrijednosti

- povećanje razine kompetencije, učenje asertivnosti, osnaživanje, povećanje razine samopouzdanja i znanja koja omogućavaju drugačiji pristup situacijama-usvajanje načela prihvaćanja aktivne suradnje različitih ljudi u zajednici, stvaranje socijalne klime jednake vrijednosti svakog čovjeka.
- volonterskim radom raditi na primarnoj prevenciji ovisnosti
- povećanje razine samopouzdanja i znanja koja omogućava drugačiji pristup djeci, mladima i učenicima, te omogućava djelatnicima škole i roditeljima odgovarajući kreativni prostor u kojem će se moći osjećati dovoljno slobodni reflektirati o aktualnim promjenama u sustavu
- kritički razmišljati i samoevaluirati vlastiti rad.

ŠKOLA RODITELJSTVA	Voditelj aktivnosti	Broj polaznika po školama, koje su uspješno završili školu	Broj održanih radionica	NAZIV PROJEKTA FINANCIRANO OD
Stobreč 1	Esmeralda Sunko	12	12	SKOK /NZ AVANTURIZAM RODITELJSTVA MZPŠ
Strožanac 1	Silvana Nikolić Perasović	12	6	SKOK/NZ AVANTURIZAM RODITELJSTVA
LIGA 2	Dalma Luketin	20	6	OKO POGLAVARSTVO

3. PROGRAM: „IZAZOV JE BITI UČITELJ“

Liga je ovim programom putem projekata ukupno obuhvatila 65 učitelja, nastavnika i učitelja koji su se dodatno educirali za rad s populacijom koja je njihova osnovna svrha i djelatnost.

3.1. KAKO kreativnim aktivnostima kreiramo odgoj ostvareni su putem projekata **RAST i SAVJETOVALIŠTE financirani su od strane poglavarstva, službe za prevenciju ovisnosti i Ministarstva znanosti, obitelji i športa**. Projekti koji u svojim aktivnostima obuhvaćaju rad s učiteljima – Osnovnih škola OŠ. Sučidar – održano je sedam radionica za učitelje i nastavnike o načinima rada s ADHD djecom. Proveden je u prvoj polovici godine. Ovaj projekt je podržan od strane ravnatelja škole na način da je bio obavezno prisustvovanje na radionicama, u svrhu stručnog usavršavanja i cjeloživotnog obrazovanja nastavnika viših razreda te škole. Osim nastavnika bili su uključeni i stručni suradnici. Broj Korisnika ovog projekta je 30 nastavnika- projekt je zamišljen na način da se evaluacija napravi u slijedećoj godini da bi se procijenio pomak koji su korisnici dobili- tj. služe li se novo- starim tehnikama i koliko im to pomaže u radu. Voditeljica projekta je Esmeralda Sunko koja je dio aktivnosti odradila zajedno sa Dalmom Luketin

Kako raditi s djecom s poremećajem pažnje, sadržaji i tehnike individualiziranog rada, kako ostvariti dobar odnos s ADHD djetetom, .samopoštovanje učenika, modeliranje uspješnih intervencija, stilovi učenja – reprezentacijski sustavi. Kako ostvariti dobar odnos s djetetom, korisna uvjerenja u radu s djecom.

3. 2. Projekt 3»O» - TriO, Obrazovanje o Ovisnosti počeo se provoditi u drugoj polovici 2006. Obzirom na pozitivne povratne informacije sudionika, program edukacije stručnih djelatnika je ponovno organiziran u jesen 2007. godine. Cilj je smanjenje incidencije svih bolesti ovisnosti kod mladih. Radionice su imale za cilj povećati razinu znanja edukatora o zlouporabama droga i njihovom suzbijanju kroz smanjenje potražnje putem programa primarne prevencije; osposobiti ih za učinkovitiji rad sa roditeljima i djecom/mladima.

U mjesecu rujnu uputili smo pozivna pisma sa prijavnicama i preporukom MZOS-a i Agencije za odgoj i obrazovanje za ciklus radionica 3»O» - TriO, Obrazovanje o Ovisnosti. Pozivno pismo je sadržavalo osnovne informacije o edukaciji i raspored održavanja radionica. U predviđenom prijavnom roku primili

smo 36 prijavnica, a nakon toga su se javile još tri zainteresirane korisnice koje su za edukaciju čule usmenom predajom kolegica. Među prijavljenima su bile dvije korisnice iz dječjih vrtića, veći broj iz osnovnih škola i jedna predstavница organizacije civilnoga društva.

Obzirom da je broj sudionika ograničen izabranom metodologijom – radioničkim oblikom rada, na temelju redosljeda prijavljivanja lista sudionika je zaključena sa rednim brojem 22. Preostalim prijavljenim korisnicima su upućena pisma i obavijest da ćemo ih kontaktirati pri organizaciji slijedećeg ciklusa. Šest sudionika nije pristupilo radionicama unatoč prijavi, tako da je broj korisnika 16.

Spolna struktura je homogena, sve polaznice su žene. Trinaest sudionica dolazi iz osnovnih škola, dvije sudionice iz srednje škole i jedna sudionica iz organizacije civilnoga društva. Dvije sudionice dolaze iz Sinja, jedna iz Makarske, a ostale su sa područja grada Splita.

Voditeljice radionica	Tema	Broj sudionica/ka
Mirjana Nazor i Esmeralda Sunko	Granice u odgoju kao oblik primarne prevencije	13
Esmeralda Sunko i Vesna Matijaš Rakonjac	Nasilje kao rizično ponašanje	15
Igna Brajević-Gizdić i Silvana Nikolić Perasović	Rizična ponašanja	12
Igna Brajević-Gizdić i Esmeralda Sunko	Je li ovisnost bolest?	10
Igna Brajević-Gizdić i Vesna Matijaš Rakonjac	Droga, alkohol i odgovornost/ uloga medija	9
Esmeralda Sunko, Vesna Matijaš Rakonjac i Silvana Nikolić Perasović	Kako kreirati školski preventivni program?	12

Na kraju ciklusa provedena je evaluacija o uspješnosti provedenih radionica. Od sudionica se tražilo da daju povratnu informaciju o njihovom zadovoljstvu sadržajem, načinom rada voditeljica, novostečenim znanjima i vještinama koje su potrebne za kreiranje i provedbu preventivnih programa unutar odgojno-obrazovnog sustava. Povratna informacija dobivena je od 12 sudionica radionica (deset predstavnica osnovnih škola i dvije stručne suradnice u srednjoj školi). Na pitanje koliko su općenito zadovoljne provedenim radionicama, 92% sudionica je odgovorilo «u potpunosti» i 8% «djelomično». Zadovoljstvo sadržajem radionica sudionice na skali od 1 do 5 procjenjuju u rasponu od 4 do 5, s tim da 50% sudionica sadržaj radionica ocjenjuje odličnim (5), 42% vrlo dobrim (4), dok 8% ili jedna sudionica nije dala odgovor na ovo pitanje.

Većina sudionica (75 %) smatra kako su im provedene radionice pružile dosta novih znanja i vještina, dok neke od njih (25 %) smatraju kako su dobile jako puno novih znanja i vještina. Nitko od sudionica ne smatra da je dobio djelomično, malo ili ništa novih znanja i vještina na ovim radionicama, što je dobar pokazatelj o važnosti provedbe ovakvih i sličnih seminara.

S tim u vezi, sudionice procjenjuju da jako puno (25%), dosta (67 %), ili djelomično (8 %) tih novostečenih znanja i vještina mogu primjenjivati u praksi. Nitko od sudionica ne smatra da malo toga ili ništa prikazanog na radionicama može primjenjivati u praksi. Prema mišljenju sudionica teme koje će najviše doprinijeti u kreiranju preventivnih programa unutar odgojno-obrazovnog sustava su:

- 1.) Granice u odgoju kao oblik primarne prevencije (10/12)
- 2.) Rizična ponašanja (10/12)
- 3.) Kako kreirati preventivni program (9/12)
- 4.) Nasilje kao rizično ponašanje (7/12)
- 5.) Droga, alkohol i odgovornost / utjecaj medija (7/12)
- 6.) Je li ovisnost bolest (4/12)

Što se tiče predviđenih ciljeva koji su trebali biti ostvareni provedenim radionicama sudionice većinom procjenjuju da su oni u potpunosti (92 %) ili djelomično (8 %) ostvareni. Jedna sudionica dodaje napomenu «ali, više nastavnika uključiti». Nitko od sudionica ne smatra da ciljevi nisu ostvareni.

Rad voditeljica većina sudionica ocjenjuje odličnim (92 %) ili vrlo dobrim (8%).

Neki od dodatnih komentara na rad voditeljica su slijedeći:

-Mislim da su voditeljice odlično vodile radionice (poznavanje teme, stručnost za 5!!).

-Smatram da su voditeljice vrlo stručno i organizirano vodile radionice te vješto usmjeravale rad. Ne bi trebale mijenjati.

-Samo pohvale za ovako predani rad.

Sudionice su na kraju iznijele svoje preporuke i mišljenja u vezi sa budućim seminarima:

-još više radionica o tome što konkretno možemo napraviti sad kad smo shvatili uzroke, koji je stvarni problem

-više seminara i suradnje (ja ću vas zvati u školu), edukacija učitelja.

-Održati više seminara po školama (za roditelje).

-Što više i češće organizirati seminare i u manjim gradskim sredinama za širu populaciju.

-Mislim da bi trebalo organizirati radionice koje bi nas educirale za rad s darovitom djecom koja su u sustavu zanemarena, a i oni su rizična skupina.

Ciklus radionica je završio podjelom potvrdnica o sudjelovanju i informacijom o mogućnostima i oblicima suradnje sa Ligom za prevenciju ovisnosti - obzirom da je veći dio sudionica izrazio želju za organiziranjem nekog oblika edukacijskih aktivnosti u školi.

Za dio prošlogodišnjih polaznika (skupina iz 2006. godine) organiziran je drugi stupanj edukacije TRIO 2, koji se proveo tijekom listopada i studenog. Seriji od tri radionice prisustvovalo je 11 edukatora.

Voditeljice radionica	Tema	Broj sudionika
Igna Brajević-Gizdić i Esmeralda Sunko	Sintetičke droge i halucinogeni – diskretne opasnosti	9
Igna Brajević-Gizdić i Silvana Nikolić Perasović	Alkoholizam – sociopatološki fenomen	7
Esmeralda Sunko i Vesna Matijaš Rakonjac	Metode provođenja preventivnog programa: aktivnosti s adolescentima	9

Sudionici su također mišljenja kako bi ovakve edukacije trebali proći prvenstveno ravnatelj, a potom i kolege nastavnici.

3.4. «SKUPA-Suradnjom Kreiramo i Usmjeravamo Preventivne Aktivnosti» - projektne aktivnosti uključuju edukaciju djelatnika OŠ «Vis». Prva od planirane četiri radionice za učitelje je održana 26. listopada 2007. u školskoj knjižnici, od 17-20 sati.

Radionici «Rizična ponašanja» prisustvovalo je 11 djelatnika škole, a voditeljice radionice su Igna Brajević Gizdić, dr.med. i Silvana Nikolić Perasović, dipl.soc.

4. PROGRAM ZA DJECU I MLADE

4.1. PROJEKT «URBANE VIBRRACIJE» s ciljem senzibilizacije i edukacije grupe mladih da volonterskim djelovanjem utiču na suzbijanje zlorabe. Provodio se od siječnja do prosinca **2007.** DONATOR: Poglavarstvo grada Splita - Odjel zdravstva i socijalne skrbi, a voditeljica Vesna Matijaš Rakonjac.

Izradom i distribucijom letaka, rijekom predavanja Lige u srednjim školama, na satovima razrednika i na obavijesnim pločama fakulteta u Splitu animirali smo mlade za uključanje u radionice i aktivnosti Lige. Okupljena skupina mladih dobila je podršku i edukaciju, te je osobnim volonterskim angažmanom pridonijela širenju misije udruge. Tijekom provedbe projekta izvedene su aktivnosti:

Detaljan opis aktivnosti	Mjesto provedbe	Vrijeme provedbe
promocija programa, distr. letka	Grad Split	I. 2007.
selekcija korisnik. i okupljanje grupe	Liga - Split	II. 2007.
motiviranje korisnika/ca	škole, fakulteti Split	I. i II. 2007.
7 edukac. radionica za korisnike	Liga- Split	II. - VII. 2007.
Aktivnosti mladih u Splitu	Grad Split	VI. - XII. 2007.
8. radionica za mlade	Liga - Split	XI. 2007.
Praćenje proj. - supervizija	Liga - Split	II. i X. 2007.
Rad s medijima	na aktivnostima	I. - XII. 2007.

4.2. Održana su **dva predavanja za maturante** četvrte gimnazije i Srednje tehničke prometne škole. na temu: Potrebe jedne srednjoškolke. U zajedničkoj interakciji s maturantima te gimnazije raspravljalo se o štetnosti psihoaktivnih tvari. Broj korisnika ovih aktivnosti je osamdeset (80) mladih ljudi. Nakon toga uslijedili su dogovori za edukacijom njihovih nastavnika o načinima i tehnikama rada a i utjecaju psihoaktivnih tvari na organizam, te potreba za predavanjima prvim drugim i trećim razredima. O tome imamo i pisane zahtjeve. Predavanja su održale Esmeralda Sunko i Anita Čudina. Naše aktivnosti su volonterski odrađene.

Liga je aktivno učestvovala u donošenju Gradskog programa djelovanja za mlade grada Splita i provedbi aktivnosti koje su prethodile samom donošenju programa u 2007. godini.

4.3. Projekt «Mladi u akciji- Alo ekipa, di ste!?» namijenjen prvenstveno mladoj populaciji u dobi od 15 do 30 godina. Po svojoj kvaliteti prepoznat je i odobren od Zaklade za razvoj civilnog društva, provodio se u vremenu od 01. siječnja 2007, do 31. prosinca 2007.god. u partnerstvu s IV. Gimnazijom Marko Marulić u Splitu.

Projekt potiče razvoj civilnog društva senzibiliranjem, motiviranjem i edukacijom grupe od 15 mladih i njihovim aktiviranjem u društvenoj zajednici na suzbijanju zlorabe sredstava ovisnosti.

Specifičan cilj ovog projekta «**MLADI U AKCIJI – Alo ekipa, di ste!?**» bio je da se na provjerenoj metodi svjetskih iskustava (Department of Mental Health and Substance Dependence – World Health Organization Geneva i Demand Reduction Section – UN International Drug Control Programme Vienna) mladi ljudi uključe u aktivnosti civilnog društva na primarnoj prevenciji ovisnosti u gradu Splitu i okolici. Mobilizacijom mladih u zajednici i širenju primjera dobre prakse, djelovali smo preventivno i na smanjenju zlorabe psihoaktivnih supstanci među mladima

CILJ projekta bio je:

1. povećanje svijesti mladih u gradu Splitu o potrebi i važnosti uključivanja u civilne inicijative
2. motivirati i obučiti mlade za pokretanje aktivnosti u lok. zajednici u svrhu prevencije i smanjenja zlouporabe sredstava ovisnosti

Na početku projekta mlade smo obavijestili o programu: putem elektronskih medija (Radio Split, Radio Trogir, Radio Solin, Radio Riva, TV Dalmacija, TV ST, TV Kanal 5) i tiskovnih medija; obilaskom srednjih škola, fakulteta, mjesta na kojima se mladi kreću; na predavanjima koje Liga organizira za mlade i građane.

Sa zainteresiranim kandidatima i kandidatkinjama napravili smo intervju i po konačnom odabiru održali zajednički sastanak za korisničku grupu. Za grupu od 15 mladih održali smo 8 modularnih radionica s ciljem motiviranja i obuke za njihov daljnji angažman u zajednici u suzbijanju ovisnosti.

8 cjelodnevnih radionica koje smo održali grupi od 15 adolescenata : **1.** Organizacije i uloga civilnog društva, volonterizam **2.** Psihoaktivne supstance **3.** Zloupotreba psihoaktivnih supstanci među mladima **4.** Načini preveniranja zloupotrebe psihoaktivnih supstanci u lokalnoj zajednici **5.** Mobilizacija snaga zajednice u projekt primarne prevencije ovisnosti **6.** Procjena potreba u zajednici **7.** Plan za djelovanje u zajednici **8.** Evaluacija djelovanja u zajednici i planiranje daljnjih aktivnosti.

5.4. SKOK

Ciljevi projekta «SKOK» su unaprijediti kvalitetu uzajamnih odnosa djece i roditelja kao prevenciju uzimanju psihoaktivnih tvari te razvijati suradnju škole i obitelji u preventivnom djelovanju. Stoga su se, u okviru projekta, pored niza ostalih aktivnosti, provodile i edukacijske radionice namijenjene učenicima završnih razreda OŠ «Stobreč» jer se potencijalni utjecaj rizičnih odnosno protektivnih faktora mijenja sa dobi.

Voditeljice radionica su Maja Spetič i Silvana Nikolić Perasović. Tijekom prvih šest radionica, prije ljetne pauze, bavili smo se samopouzdanjem, komunikacijskim vještinama i donošenjem odluka. U sadržaje je integrirano mnogo grupnih igara kako bi radionice bile zabavnije i dinamičnije i to se pokazalo dobro prihvaćenim od strane sudionika. Tijekom rada učenici su izrazili želju da ih se više informira o samim sredstvima ovisnosti tako da je nakon ljetne pauze, u nastavku ciklusa, kombiniran pristup socijalnog učenja i informiranja o alkoholu i drogama.

Na kraju ciklusa radionica 15 učenika su dali povratnu informaciju organizatoru i voditeljicama putem pismenog upitnika za ocjenu uspješnosti radionica. Većina sudionika (93%) u potpunosti je zadovoljno provedenim radionicama, a zadovoljstvo sadržajem radionica ocjenjuju odličnom ili vrlo dobrom ocjenom. 80% ih smatra da su ciljevi ciklusa u potpunosti ostvareni.

O primjeni novostečenih znanja i vještina u svakodnevnom životu učenici imaju podijeljeno mišljenje – smatraju da jako puno ili dosta toga mogu primjenjivati. Nitko ne smatra da novostečena znanja i vještine neće primjenjivati. Teme koje će im najviše pomoći da se svakodnevno dobro osjećaju sa sobom i drugima su Razvijanje samopouzdanja, Komunikacijske vještine i Donošenje odluka. Rad voditeljica i mogućnosti za razmjenu ideja i iskustava je ocijenjen odličnim ili vrlo dobrim. Neki od prijedloga sudionika su: «Možda malo više kreativnih igara koje uključuju crtanje, izrađivanje i sl. Bilo bi dobro i možda organizirati koju humanitarnu akciju (pošto govorimo o ovisnostima), ali naravno sve u granicama mogućnosti. I bilo je odlično s vama! Hvala!»

«Mislim da ovo definitivno ne bi trebao biti kraj već da bi se možda moglo ovo pokušati organizirati i za mlađe.»

6. SURADNJA I RAD IZVAN ORGANIZACIJE

6.1. Mreža

Okupljanje svih udruga koje se bave ovisnosti u gradu Splitu i osoba iz javnih institucija, .

6.2. Suradnja sa udrugama

26. lipnja, na Dan borbe protiv zlorabotrebne droge i ilegalne trgovine droge, u večernjim satima je održan koncert «Hrvatsko NE! drogi». Gostovanje Duke Ellington Orchestra na splitskim Prokurativama organizirali su Ruža Tomašić i udruge za borbu protiv ovisnosti MoST, Novi život, San Patrignano, Help, Dedal, Hepatos, Život Vita i Liga za prevenciju ovisnosti. Prema procjeni organizatora događaju je prisustvovalo 800 građana. Liga je

6.2. SURADNJE S DRUGIM INSTITUCIJAMA

7. Izdavaštvo

Tiskan je letak u boji u 1000 komada o aktivnostima Savjetovališta za roditelje od strane Slobodne Dalmacije" koja je to za nas je obavila besplatno- vrijednost tiskanja je 4 000 kn Tiskan je letak « Ligin program» 1000 komada u proizvodnji same Lige kao kreatora i tiskare – Slobodne Dalmacije..

Tiskana je brošura «Bumerang odgoja» na čijoj su izradi kao tim sudjelovale Igna Brajević Gizdić, Esmeralda Sunko, Silvana Nikolić Perasović, Vesna Matijaš Rakonjac. 1100 primjeraka i distribuirana građanima/kama. Brošura je tiskana uz financijsku podršku Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti

- letci u 1000 komada.

Izrada i izdavanje brošure : Kako? – pisanje i tisak, priprema za brošuru, lektoriranje i recenzija su volonterski odrađeni. Brošura je jedan od rezultata održanih Liginih aktivnosti, projekta Kako? i BONI Osim Ministarstava koje su pomagali projektne aktivnosti tiskanje knjige Kako? je pomoglo Poglavarstvo grada Splita, služba za prevenciju ovisnosti. U Izdavaštvu su u ovoj godini bile aktivne: Maja Krstić, Vesna Matijaš Rakonjac, Silvana Nikolić Perasovgić, Dalma Luketin, Esmeralda Sunko U izdavačkoj djelatnosti pomogli su nam djelatnici Slobodne Dalmacije zahvaljujući našoj volonterki Maji Krstić

8. Rad s medijima

Liga u svom djelovanju veliku važnost daje suradnji sa medijima i informiranju šire javnosti, što se nastavilo i tijekom 2007. godine.

Svakako treba napomenuti da su tijekom godine novinari ovih radio postaja pratili i informirali javnost o Liginim aktivnostima. U medijima je bilo 22 nastupa koja su bila povezana s radom na misiji Lige i realizacijom projekata. Kao i prethodnu godinu, tiskani mediji nisu zadovoljavajuće pratili naše aktivnosti, pogotovo regionalna Slobodna Dalmacija.

9. Okrugli stolovi i tribine

Okruglim stolom je obilježen Međunarodni dan borbe protiv zloupotrebe droga i ilegalne trgovine drogama. Okrugli stol pod nazivom «Obitelj i lokalna zajednica – zaštitni ili rizični čimbenici ovisnosti!?» održan je u prostorima Županije Splitsko-dalmatinske (dvorana Županijskog Poglavarstva) u suorganizaciji sa Nastavnim Zavodom za javno zdravstvo – Službom za prevenciju bolesti ovisnosti i Hrvatskim Crvenim križem – Gradskim društvom Split. Pozivu se odazvalo 36 sudionika (lista sudionika se nalazi u prilogu izvješću), predstavnika županije, grada, udruga i institucija sa područja Splita i županije Splitsko-dalmatinske. Događaj je zadovoljavajuće medijski praćen. Na taj način je i javnost informirana i upozorena na nedostatnu prevenciju na području županije koja bi mogla rezultirati novim ovisničkim bumom. Novinski članci se nalaze u prilogu izvješću, a događaj su pratili i izvijestili o njemu Radio-Split, Radio-Dalmacija, Radio-Riva, Nova TV i HTV Studio Split.

Tijekom diskusije je upozoreno na nedostatak koordinacije i suradnje na području prevencije ovisnosti. Aktivnosti se provode smanjenim intenzitetom, što se posebno odnosi na aktivnosti primarne prevencije koje bi, obzirom na probleme i promjene u strukturi i funkcioniranju obitelji, trebale biti sustavno provođene. Diskusijom se upozorava na nedostatke sustavne prevencije u školama, nedostatke u sustavu zdravstva (metadonska terapija), kao i na vrijeme koje prolazi od detekcije problema do intervencije.

Kao akteri u sustavu prevencije nedostatan smo uzajamno upoznati tko što radi, što se dalje reflektira na obitelji u potrebi koje se osjećaju osamljeno, često izgubljeno u traženju gdje i kome se obratiti. U zaključku je ponovno naglašeno i upozoreno na nedostatak koordinacije od strane Županijskog Povjerenstva.

U okviru projekta SKUPA – Suradnjom Kreiramo i Usmjeravamo Projektne Aktivnosti održan je okrugli stol u Visu, 03. listopada 2007. od 12.00-13.30, u prostorijama Hrvatskog doma. Prema listi sudionika aktivnosti je prisustvovalo 20 sudionika.

Okrugli stol je organiziran kako bi se razvijala suradnja škole, obitelji i lokalne zajednice u kreiranju i provedbi preventivnih aktivnosti. Kao što je i planirano projektnim prijedlogom, aktivnosti su nazočili relevantni dionici iz zajednice – predstavnici lokalne samouprave, predstavnici nadležnih institucija (osim Centra za socijalnu skrb), predstavnici organizacija civilnoga društva koji svoje aktivnosti usmjeravaju djeci i mladima, te predstavnici učitelja i roditelja.

Kroz diskusiju su razmijenjena razmišljanja o poteškoćama s kojima se susreću u svakodnevnim nastojanjima da održe aktivnosti usmjerene djeci i mladima. Jedan dio sudionika smatra da je nemoguće aktivnosti organizirati na volonterskoj osnovi te su zagovarali profesionalne voditelje aktivnosti.

Kao organizatori prepoznali smo da se dječja kreativnost i mogućnosti samoorganiziranja nedovoljno koriste. Također, kao jedna od potreba iskristalizirala se nedostatan educiranost građana za rješavanje problema zajednice putem građanskih inicijativa.

Senzibiliziranje javnosti za problematiku prevencije ovisnosti kod mladih provodile smo istupima u medijima, distribucijom letaka i brošure. 5. XII. 2007. u Stobreču je održana i javna tribina i promocija brošure «Bumerang odgoja» koja je djelomično i financirana sredstvima ovog projekta. Brošura je tiskana u 1100 komada,

Mjesec borbe protiv ovisnosti (15. studenog do 15. prosinca) je vrijeme intenziviranih aktivnosti Liginih aktivista na osvještavanju, senzibiliziranju i informiranju šire javnosti. Kako bismo potaknuli građane da djeluju proaktivno u skladu sa svojom ulogom «Ovdje i sada», organizirali smo javnu tribinu « Bumerang odgoja». Uvodničari su dr.sc. Mirjana Nazor, počasna članica Lige, psihologinja Dalma Luketin, članica udruge.

IZGRADNJA KAPACITETA LIGE

Proces izgradnje kapaciteta, koji smo započeli Strateškim planiranjem u 2005. godini, pokazao se dosta zahtjevnim obzirom na veliki broj informacija koje je trebalo ponajprije prikupiti, selektirati i zatim na temelju toga donositi odluke o budućnosti. Istovremeno, proces se odvijao u uvjetima svakodnevnog rada što znači da je paralelno sa radom "na sebi" trebalo odradivati i redovne poslove, prije svega u odnosu na naše korisnike/ce: pružati usluge u savjetovalistu, držati edukacije tj. Radionice, pisati nove projekte, izvjestaje, organizirati sastanke, komunicirati sa sredstvima javnog priopćavanja, zatim komunicirati i razvijati suradnju sa institucijama i udrugama. Ovakva situacija je nalagala, s jedne strane maksimalnu posvećenost i visoku motiviranost tima, s druge strane visoki stupanj fleksibilnosti i prilagodjavanja plana novonastalim okolnostima. Također, bile smo u stalnoj e-mail komunikaciji sa konzultanticom koja je uzavajala promjene i zajedno sa nama, prilagođavala program u skladu sa novoutvrđenim potrebama.

Iza Lige je dvanaestogodišnja, respektabilna povijest organizacije sa prepoznatljivim programima za naše ciljne korisničke skupine: stručne suradnike u institucijama (učitelje, voditelje školskih preventivnih programa, voditelje mjere pojačane brige i nadzora, ...), roditelje, djecu/mlade, ali i širu javnost koju smo tijekom proteklog desetljeća senzibilizirali i informirali za problematiku ovisnosti. Liga je osnovana sredinom devedesetih godina, kada je problem narkomanije bujao u lošim, poslijeratnim i tranzicijskim, socio-ekonomskim uvjetima, a Split etiketiran kao "grad slučaj". Na samom početku procesa uočena je poteškoća sa imenom udruge jer ne oslikava današnji rad udruge koja se bavi prevencijom svih oblika ovisnosti. Međutim, tek na posljednjem modulu stvorili su se uvjeti da se predloži novo ime "Liga za prevenciju ovisnosti".

Liga je tijekom proteklog desetljeća bila prepoznatljiva po svojoj stručnosti te multidisciplinarnom i interdisciplinarnom pristupu ovisnosti, jer je i etiologija ovisnosti kompleksna i multifaktoralna. Tijekom procesa, od definiranja misije pa nadalje, uočili smo poteškoću kako da se identitet Lige očuva, te da i nadalje budemo vodeća udruga u regiji. Formiranjem Liginog edukacijskog tima premostili smo i ovu poteškoću. Preostaje nam intenzivan rad na osnaživanju i educiranju tima i standardiziranju edukacijskih usluga koje pružamo.

Tijekom protekle godine suočavali smo se i sa vrlo praktičnim poteškoćama na dnevnoj, operativnoj razini. Povećanjem brojem zaposlenica trebalo je stvoriti i fizičke uvjete za veći broj radnih mjesta. Sada imamo kompletirana tri radna mjesta (nedostaje jedan radni stol i uredske sjedalice) za četiri zaposlenice. Ovu poteškoću nastojimo riješiti planom rada i poslijepodnevnom radom ureda.

Uspjeli smo modernizirati računalnu opremu i osigurati adekvatniji pristup internetu kroz potporu Vladinog Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga. Također smo nabavili malu telefonsku centralu sa četiri lokala (tri telefona i telefax), što je pojednostavnilo komunikaciju sa klijentima putem telefona.

LIGIN TIM

Liga je u cilju podizanja kvalitete usluga, supervizijom i evaluacijom savjetodavnog Liginog tima, povećala i kapacitete rada savjetovališta. Jednodnevnu supervizijsku radionicu s temom po izboru tima «Transfer i kontratransfer, osjećaji u savjetodavnom radu s klijentima/klijenticama» održala je Gabriele Muller, iz Hamburga- terapeutkinja, pedagoginja.

Supervizijsko – edukacijsku radionicu «Pristup djeci u radioničkom radu – informiranje i interaktivan pristup» 15.09. 2007. održala je Božena Galoić Cigit, iz Zagreba KB «Sestre Milosrdnice – terapeutkinja, defektologinja.

ORGANI UPRAVLJANJA

Najviši organ upravljanja je Skupština LIGE koja broji 75 članova/icako. Skupština se sastaje jednom godišnje, a između dva zasjedanja skupštine, LIGOM upravlja Upravni odbor na čelu sa Predsjednicom. Liga je u 2006 godini imala izvanrednu izbornu skupštinu kako bi odvojili Izvršne ovlasti od upravnih ovlasti. Na toj skupštini je za predsjednicu ponovo potvrđena Dr. Igna Brajević Gizdić, koja je ujedno i voditelj upravnog odbora. Ostale članice Upravnog odbora su: čine Vanja Šandrović Mucalo, Mirjana Nazor, Ana Kandrijaš., Maja Krstić i Esmeralda Sunko, koja je izvršna direktorica, ali zato bez prava odlučivanja u upravnom dijelu.

LIGA je u 2007. imala 4 stalno zaposlene osobe, koje čine Izvršni odbor. Ligom rukovodi Izvršna direktorica Mr.sc. Esmeralda Sunko. Kao voditeljice projekta su u 2007.god. angažirane Vlasta Režić, i Silvana Nikolić Perasovic. za vođenje projektnih aktivnosti i projekata i Margaret Pletikosić za financijsko administrativne poslove. Računovodstvene poslove je u 2007. godini obavljao je knjigovodstveni servis REMI. Na projektima se angažiraju suradnici/e.

VANJSKI/E SURADNICI/E POVREMENI – STALNI u gradu u 2007. godini-izvoditelji/ce

projektnih aktivnosti

dr. sci. MIRJANA NAZOR – CIS, roditelji, učitelji i mladi - predavanja

dr. med. VANJA ŠANDROVIĆ MUCALO – CIS, predavanja

prof. psih. DALMA LUKETIN – NLP edukacija tima, radionice za učitelje i roditelje

dr.sc. Borbern Uglešić

prof.soc. Anita Čudina

prof Defektolog Ružica Omahen

Nives Urlić- odgajatelj- mentor

dipl .uč. Nives Ivanovski

prof def. Tamara Bošković

dipl.iur. Vesna Matijaš Rakonjac

prof. engl. i dipl. pedagog Maja Mojat Andrijašević

VANJSKI SURADNICI – POVREMENI – van grada

dipl. ped. , terapeutkinja GABRIELE MULLER – supervizija tima, edukacija

dipl. def., terapeutkinja Božena GALOIĆ CIGIT – supervizija tima, edukacija

dipl. fil. VESNA PUHOVSKI – evaluatorica projekata zdravstvo i pravo svakodnevice, RTWL

dr. sc. SLAVICA BAŠIĆ – supervizija tima za rad s djecom, edukatorica

dipl. prav. DUBRAVKA VELAT – konzultantica,

prof. UTE STINDTMANN – edukatorica

prof. BOŽIDAR BONAČIĆ – edukator

dr. sc. DRAŽEN LALIĆ – edukator, evaluator

dr.sc VLADIMIR JURIĆ – evaluator i supervizor projekata KAKO? i POMI?

DONATORI I PRIJATELJI LIGE KOJI SU POTPOMOGLI LIGIN RAD U 2007, GODINI

LIGIN rad ne bi bio moguć bez financijske podrške mnogobrojnih donatora :

Ured za suzbijanje zloporabe opojnih droga

Ministarstvo obitelji, branitelja, i međugeneracijske solidarnosti

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva

Poglavarstva grada Splita – ured za zdravstvo i socijalnu skrb

Poglavarstvo grada Splita – služba za suzbijanje bolesti ovisnosti
Ured državne uprave u splitsko-dalmatinskoj županiji
Credo Banka

Potporu u drugim davanjima pružili su nam:

Slobodna Dalmacija, Kanal 5, TVA DALMACIJA, Radio Splitu, Večernjem listu, njihovim urednicima i novinarima, koji su pratili LIGINE aktivnosti, Filozofski fakultet Split, Fakultet prirodoslovnih znanosti i odgojnih područja u Splitu.

...

VOLONTERKE LIGE

Posebno se zahvaljujemo našim volonterkama koje su posvetile svoje vrijeme, energiju znanje i vještine, kao i nepresušni entuzijazam da LIGA provodi kvalitetnije programe

MAJA KRSTIĆ graf. dizajn, dizajniranje i pomoć u osmišljavanju izgleda Liginih letaka, i brošura

MAJA SPETIĆ fizioterapeutkinja, savjetodavni rad, eduk: RT, NLP, predavanja za roditelje, animatorica za mlade;

KATICA DUMANIĆ- učiteljica i defektologinja, individualna pomoć djeci s poteškoćama učenja i ponašanja u učenju.

KONSTANTINOVIĆ IVAN student medicine, aktivan u organizaciji projekta s mladima i pomoć u volonterskim danima.

KONSTANTINOVIĆ MIJA- studentica arhitekture u aktivnostima mladih i aktivno učešće na volonterskim danima.

IGOR NAZOR – pomoć u izradi web stranice.

Svima se zahvaljujemo na ukazanom povjerenju i kontinuiranoj podršci koju nam pružaju u našem radu.

Kontakte u 2007 , godini mogli ste ostvariti preko:

Esmeralde Sunko, Izvršna direktorica

Vlasta Režić- voditeljica projekata

Silvane Nikolić Perasović, voditeljica projekata

Bana Jelačića 4, 21000 Split, Hrvatska

tel +385 21 346-966

e-mail: liga-prev@st.hinet.hr

www.liga.hr